

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/histori/zbrodnia/przebieg-zbrodni/12012,Ostatnia-wigilia-i-pierwsza-taka-Wielkanoc.html>
20.04.2024, 02:29

PRZEBIEG ZBRODNI

Ostatnia wigilia i pierwsza taka Wielkanoc

Wielkanoc w 1940 r. przypadała wyjątkowo wcześnie gdyż 24 marca.

Zima 1939/1940 r.

Do wiosny 1940 r. jeńcy trzech wielkich obozów znajdowali się w ciężkich, ale pozwalających na przeżycie warunkach. Z jednej strony podlegali ciągłym szykanom władz obozowych i częstym przesłuchaniom, z drugiej – byli obiektem zabiegów, mających skłonić ich do współpracy z władzami sowieckimi. Działania te nadzorowali oficerowie NKWD, m.in. as sowieckich służb specjalnych Wasilij Zarubin. Przesłuchania i zastraszanie nie przynosiły jednak oczekiwanych skutków.

Nadzieję na pozytywny przełom wiązano ze zwycięstwem Francuzów i Anglików, wzmacniało pozycję Polski wobec ZSRS lub bezpośrednio z decyzjami władz sowieckich. Choć niektórym jeńcom towarzyszyły złe przeczucia, to jednak nie spodziewali się tak tragicznego finału.

Tęsknotę i nastroje wśród jeńców widać było szczególnie podczas ich ostatniego Bożego Narodzenia:

„Dziś wilia Marysieńko – od rana (4 rano) praca na Sali, wszyscy przygotowali do wieczery potrawy... Wilia na naszej Sali była bardzo uroczysta – 15 panów. Prycza i stół nakryte były prześcieradłem – choinka maleńka, opłatek własnej roboty i siano. Najpierw komendant sali major, zagaił, później krótkie przemówienie mecenasa – dzielenie się opłatkiem, kanapki, naparstek wódki, kanapki ze śledziem siekanym, kartofelszot, herbata, ryba smażona, kaszal z kisielem... Cały czas myślałem o Tobie kochanie i Bożence i życzę Ci Marysieńko wszystkiego najlepszego prędkiego spotkania ze mną, oraz aby nasze życie układało się później jeszcze lepiej i pogodniej niż dotychczas.” – zapisał Dobiesław Jakubowicz, zginął w Katyniu w 1940 r., Pamiętniki znalezione w Katyniu..., s. 43.

Decyzja 5 marca 1940 r.

Nadzieje polskich jeńców były złudne. Komunistyczni przywódcy ZSRS zdecydowali o zagładzie znajdujących się w niewoli Polaków. W marcu 1940 r. Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych Ławrientij Beria skierował do Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików) – zaadresowane do „towarzysza Stalina” – pismo z projektem likwidacji polskich jeńców. Ofiary miały pochodzić spośród: „14 736 byłych oficerów, urzędników, obszarników, policjantów, żandarmów, służby więziennej, osadników i agentów wywiadu”, skoncentrowanych w obozach jenieckich (w 97 proc. narodowości polskiej) oraz „18 632 (wśród nich

10 685 Polaków)” przetrzymywanych w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi. Notatka zakładała likwidację 14 700 osób znajdujących się w „obozach dla jeńców wojennych”, pod którym to określeniem kryły się: Kozielsk, Starobielsk i Ostaszków oraz 11 tys. osób z więzień Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi. Wniosek został rozpatrzony przez Biuro Polityczne 5 marca 1940 r. Na dokumencie, obok parafy wnioskującego Berii, znalazły się, oznaczające akceptację, podpisy: Józefa Stalina, Klimenta Woroszyłowa, Wiaczesława Mołotowa i Anastasa Mikojana oraz adnotacja sekretarza o zaakceptowaniu decyzji również przez Michaiła Kalinina i Łazara Kaganowicza. Postanowienie Politbiura zapisane zostało w „Decyzji z 5 III 1940 r.” sporządzonej wyciągiem z protokołu nr 13 posiedzenia Biura Politycznego KC. Członkowie Politbiura KC WKP(b) wydali na śmierć 25 700 Polaków.

СССР
НАРОДНЫЙ КОМИССАРИАТ
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

“ марта 1940 г.
№ 494/5
г. МОСКВА

Ц К В К П (6)

товарищу СТАЛИНУ

130 41
13 144 07
СОВ. СЕРПЕТНО
07 5. III - 40

В лагерях для военнопленных НКВД СССР и в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в настоящее время содержится большое количество бывших офицеров польской армии, бывших работников польской полиции и разведывательных органов, членов польских националистических к-р партий, участников вскрытых к-р повстанческих организаций, перебежчиков и др. Все они являются заклятыми врагами советской власти, проникнутыми ненавистью к советскому строю.

Военнопленные офицеры и полицейские, находясь в лагерях, пытаются продолжать к-р работу, ведут антисоветскую агитацию. Каждый из них только и ждет освобождения, чтобы иметь возможность активно включиться в борьбу против советской власти.

Органами НКВД в западных областях Украины и Белоруссии вскрыт ряд к-р повстанческих организаций. Во всех этих к-р организациях активную руководящую роль играли бывшие офицеры бывшей польской армии, бывшие полицейские и жандармы.

Среди задержанных перебежчиков и нарушителей гос-

Г. Калинин - 31
Каганович - 32

Decyzja katyńska z 5.03.1940 r.

границ также выявлено значительное количество лиц, которые являются участниками к-р шпионских и повстанческих организаций.

В лагерях для военнопленных содержится всего (не считая солдат и унтерофицерского состава) - 14.736 бывших офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, жандармов, тюремщиков, осадников и разведчиков - по национальности свыше 97% поляки.

Из них:

Генералов, полковников и подполковников	-	295
Майоров и капитанов	-	2.080
Поручиков, подпоручиков и хорунжих	-	6.049
Офицеров и младших командиров полиции, пограничной охраны и жандармерии	-	1.030
Рядовых полицейских, жандармов, тюремщиков и разведчиков	-	5.138
Чиновников, помещиков, ксендзов и осадников	-	144

В тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии всего содержится 18.632 арестованных (из них 10.685 поляки), в том числе:

бывших офицеров	-	1.207
бывших полицейских разведчиков и жандармов	-	5.141
Шпионов и диверсантов	-	347
Бывших помещиков, фабрикантов и чиновников	-	465
Членов различных к-р и повстанческих организаций и разного к-р элемента	-	5.345
Перебежчиков	-	6.127

И

Исходя из того, что все они являются закоренелыми, неисправимыми врагами советской власти, НКВД СССР считает необходимыми:

О. П.
Вопрос НКВД СССР. Z

1. Предложить НКВД СССР:

1) Дела о находящихся в лагерях для военнопленных 14.700 человек бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, разведчиков, жандармов, осадников и тюремщиков,

2) а также дела об арестованных и находящихся в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в количестве 11.000 человек членов различных к-р шпионских и диверсионных организаций, бывших помещиков, фабрикантов, бывших польских офицеров, чиновников и перебежчиков -

- рассмотреть в особом порядке, с применением к ним высшей меры наказания - расстрела.

II. Рассмотрение дел провести без вызова арестованных и без предъявления обвинения, постановления об окончании следствия и обвинительного заключения - в следующем порядке:

а) на лиц, находящихся в лагерях военнопленных - по справкам, представляемым Управлением по делам военнопленных НКВД СССР,

б) на лиц, арестованных - по справкам из дел, представляемым НКВД УССР и НКВД БССР.

III. Рассмотрение дел и вынесение решения возложить на тройку, в составе т.т. ~~Ковалева~~ ^{Костюков}, МЕЛЮКОВА и БАШТАКОВА (Начальник 1-го Спецотдела НКВД СССР). Z

НАРОДНЫЙ КОМИССАР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
С о ю з а С С Р

Л. Берия
(Л. БЕРИЯ)

*Вам
Берия*

*И 13/144
5 III - 401.*

PLIKI DO POBRANIA

[Decyzja z 5.03.1940 r. - tłumaczenie docx, 14.04 KB, 14.04.2020](#)

